

OTEVŘENÉ OČI

Mějte oči široce otevřené!

Trináct filmových lahůdek programu festivalu v Cannes si říká o vaši pozornost. V této sekci jen těžko sáhnete vedle. Co *Otevřené oči* nabídnou?

Jakub Anděl

Především je součástí sekce strhující italská sonda do praktik neapolské mafie s názvem *Gomorra*. Syrovost a pravdivost si tento snímek získal nejen obdiv kritiky, ale také poroty v Cannes, která mu udělila Velkou cenu – druhé nejvyšší ocenění festivalu. Údajně „nejpravdivější film o mafii, jaký byl kdy natočen“ vychází z neméně úspěšné předlohy. Vznikl na základě knihy novináře Roberta Saviana z roku 2006, po jejímž vydání se sice autor prakticky přes noc proslavil, nicméně od té doby je nucen žít pod stálou policejní ochranou. Režisérem tohoto filmového hitu je **Matteo Garrone**, držitel ocenění mimo jiné z festivalů v Turíně, Berlíně i dříve v Cannes. V Karlových Varech byly v minulosti k vidění jeho filmy *Balzamovač* (2003) a *První láska* (2004).

Turecký režisér **Nuri Bilge Ceylan** získal v Cannes cenu za režii za film *Tři opice*. Také on je karlovarskému publiku znám z dřívějších ročníků, např. filmy *Vzdálený* (2005) a *Klima* (2006). Jeho aktuální počín je ceněn pro výjimečně výtvarně propracované záběry plné stínů, beznaděje a temnoty. V nich se odehrává rodinné drama muže, který na sebe bere vinu za svého zaměstnavatele a dostává tak svou rodinu do nezadržitelného kolotoče tragických událostí.

Z francouzského festivalu byl dále nominován například poslední film belgických **bratří Dardennů** *Mlčená Lomy*, který vypráví příběh zoufalé al-

bánské imigrantky v Belgii, jež se pokouší fingovanými sňatky získat své místo v cizí zemi. Syrové drama navazuje na typický styl autorů filmů *Rosetta* (1999) nebo *Dítě* (2005).

Na pozici trháku však aspiruje především *Valčík s Baširem* režiséra **Ariho Folmana**. Autor je letos členem hlavní poroty na karlovarském festivalu. Jeho jedinečný animovaný dokument se těší nebývalé pozornosti a zároveň je přísně střežen, aby byl při své jediné projekci v karlovarském divadle skutečně překvapením. Dosud byl uveden pouze v hlavní soutěži v Cannes, kde byl promítán s velikým úspěchem. Autobiografický film popisuje cestu hrdiny Ariho za pravdou o masakrech v izraelsko-libanonských válkách. Zatímco hovoří s dávnými známými a svědky událostí, překvapivě a hrůzná pravda se postupně dere na povrch v podobě obrazů a útržků. Režisér o filmu říká: „*Valčík s Baširem* se zakládá na mých vlastních zkušenostech. Vypráví o všem, čím jsem prošel, když jsem si uvědomil, že v mé paměti chybí některá zásadní období mého života. Při práci na filmu jsem zažil doslova psychický ořes, při němž jsem objevil řadu velmi závažných fakt.“

A to ani zdaleka není vše. Čtěte dál.

Gomorra: Stůj, nebo se netrefím!

Foto: KVIFF

Je zřejmě jen jeden křesťanský demokrat, který sedí v parlamentu své země dvaasedesát let. Jmenuje se Giulio Andreotti a italský režisér Paolo Sorrentino o něm natočil film *Il Divo*, což v překladu znamená „božský“. Italoové to myslí ironicky, jak ostatně napovídá i Andreottiho jiná přezdívka Belzebug.

Foto: KVIFF

Timur a jeho parta (na snímku chybí Il Divo a Timur)

Kam se hrabe Kalousek!

Zbyněk Vlasák

„*Il Divo* je můj vysněný projekt. Dlouho jsem nevěřil, že vůbec lze natočit politický film o tak vlivném žijícím člověku, ale nakonec jsme to dokázali. Samozřejmě třeba financování bylo problematické i proto, že v mém snímku vystupují i jiní politici – a ne vždy v lichotivých situacích,“ říká o *Il Divovi* Sorrentino na festivalu v Cannes, kde získal mimo jiné i Cenu poroty.

Andreotti, kterého včetně téměř do pravého úhlu ohnuté krční páteře brilantně zahrál Toni Servillo (hraje hlavní roli i ve druhém v Cannes oceněném italském filmu *Gomorra*), je inventářem italské politiky. Byl nejen třikrát premiérem (nedávno ho v tomto ohledu dohnal jistý Berlusconi), ale také ministrem zahraničí, obrany i vnitra.

Sorrentiniho portrét muže, kterému zbyla už jen ctižádost, pojednává o asi nejčernější fázi Andreottiho kariéry. Na začátku devadesátých let byl v rámci ta-

žení italských vyšetřovatelů proti mafii obviněn z podílu na vraždě novináře Mina Pecorelliho a také z úzkých kontaktů právě na rodinné klany z podsvětí.

Nesrovnalostí provázal už jeho první nástup do funkce premiéra, kdy vystřídal svého nadřízeného a stranického kolegu Alda Mora, který byl předtím unesen a o pár týdnů později i zavražděn Rudými brigádami. Už tehdy byl totiž Andreotti podezírán (právě i zavražděným novinářem Pecorellim), že záměrně neudělal maximum pro Morovo vysvobození. Policie údajně věděla, kde je držen, ale nepodnikla nic na jeho záchranu.

A i v dalších letech, kdy postupně umírali jeho protivníci, ať už doslova, či politicky, Andreotti se vždy dokázal ze všeho dostat a vyjít z politických i mafiánských pletich neposkvřen. Až si právě policie začala klást logickou otázku: Je to náhoda?

„V Itálii bohužel vždy existovaly skryté síly, které v jiných zemích zdaleka takovou moc nemají. Vládnutí

u nás není zrovna transparentní. A není ani příjemné v takových podmínkách žít,“ říká Sorrentino.

Co na *Il Divo* říká sám *Il Divo*? „Ano, Andreotti už film viděl. Byl poměrně rozčilený, což považuju za úspěch. My v Itálii jsme si zvykli, že pan senátor na nic nereaguje, a tak jakákoliv jím vyřčená věta, i negativní, musí jít tomu filmu k dobru,“ říká režisér Sorrentino. Doživotní člen italského parlamentu si prý mimo jiné stěžoval, že rozhodně není tak cynický jako postava ve filmu.

Mimochodem, u obou hlavních soudních sporů ze začátku, let se nakonec Andreotti (byť až u odvolacího řízení) obhájil, mimo jiné i frázemi typu „nevzpomínám si“, a v roce 2006, ve svých osmdesáti sedmi letech, opět kandidoval na předsedu Senátu.

Projekce filmu
Il Divo:

5. 7. 10:00 7. 7. 9:00 Velký sál
12. 7. 14:00 Divadlo Karlovy Vary

HORIZONTY

V nejbližších měsících popíší žurnalisté mnoho papíru o prvním úkazu svého druhu v dějinách filmu:

o režisérovi, který se dožívá rovného sta let, aniž by se chystal odejít na odpočinek. Naopak – jen od roku 2000 stihl natočit každý rok nejméně jeden film!

Milan Klepíková

A aby toho nebylo málo, je nutno k biologickému fenoménu zapsanému v Guinnessově knize rekordů přičíst další, nikoli nedůležitý fakt. Totiž ten, že se zde nejedná o řadového režiséra obdařeného zázračnou dlouhověkostí, ale o zdaleka nejdůležitější osobnost portugalské filmové historie: Manoela de Oliveiru, respektovaného mistra evropského uměleckého filmu.

Na rozdíl od české artové distribuce (zásadní protiklad mezi filmovým uměním a zažitou tuzemskou představou o „art-cinema“ by byl námětem na jiný článek) sdílí tento respekt i dramaturgové karlovarského festivalu, kteří do loňské sekce *Horizonty* zařadili půvabnou buňuelovskou parafrazi *Krásná dodnes* a letos v ní představí i režisérův poslední opus *Kryštof Kolumbus: Enigma*. Oliveira v něm nerealizoval další z výpravných velkofilmů o slavném mořeplavci, ale rozjel se hledat Kolumbův rodný dům, aby vyslovil hypotézu o hrdinově sku-

Foto: KVIFF

Akce Kryštof podle Manoela de Oliveiry.

tečném původu (podobně naložil se Shakespearem ve svém filmu z roku 1994 *Kláster*). Brzy pochopíme, že je to pro starého muže spíš záminka, aby se mohl podívat ještě jednou na různá místa Starého a Nového světa a na jejich pozadí rozvinout pro něj typický poklidný proud úvah, který lze asi nejlépe charakterizovat názvy dvou jiných jeho filmů: *Slovo a utopie* a *Princip nejistoty*. Starým mužem je mimochodem Oliveira sám (říká si zde Manuel Luciano), v mladém věku ho hraje jeho vnuk, herec Ricardo Trepa.

Nikolii Kolumbus, ale Manuel/Manoel je skutečná „enigma“. Román, k němuž každý rok přibude nová kapitola. Enigma tvůrce, který začal filmovat už na sklonku němé éry. V příslovečných „nejlepších letech“ (spadajících ovšem do doby Salazarovy diktatury) točil jen minimálně a teprve jako pětasedesátník získal produkční podmínky umožňující kontinuální práci v hraném filmu. Netrvalo dlouho a Evropa směla poznat svého „nejstaršího modernistu“, festivalové poroty nešetřily ce-

nami a s Oliveirovým rostoucím renomé rostl i zájem mezinárodních hvězd: Marcello Mastroianni, John Malkovich, Catherine Deneuveová a řada dalších cestovali na natáčení do Portugalska, nejčastěji pak Michel Piccoli. Jindy Manoel naopak zůstane raději mezi svými; nejvíce rodný charakter má možná právě jeho *Kolumbus*.

Filmové festivaly jsou už ze své podstaty fórem filmařů, kteří jsou více či méně objeveni nebo by tak rádi byli vnímáni. Zkuste si mezi jejich ceněnými novináři vyšetřit čas na Oliveirova *Kolumba*, čistě pro srovnání: ano, takhle točí někdo, kdo už opravdu nemusí nikomu nic dokazovat. Někdo, komu stačí jen otevřít okno a při pohledu na loď pomalu plynoucí po mořské hladině se rozpomnout na píseň z jiné doby.

Projekce filmu
KRYŠTOF KOLUMBUS:
ENIGMA:

7. 7. 13:30 Richmond
10. 7. 13:30 Pupp

docu

Spolupřádají Institut dokumentárního filmu, Mezinárodní festival dokumentárních filmů Jihlava a Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary.

Organized by Institute of Documentary Film, Jihlava International Documentary Film Festival and Karlovy Vary International Film Festival.

from the east

v pondělí 7. července, 10:30 — Hotel Thermal, sál A
Monday July 7, 10:30 am — Hotel Thermal, Cinema A

Prezentace 9 výjimečných projektů z východní Evropy

A presentation of 9 outstanding documentary projects from Eastern Europe

Jak dobrodružně a dramaticky vznikají dokumentární filmy ve východní Evropě?

Jaká témata zajímají východoevropské režiséry? Jaké příběhy a jaké obrazy hledají?

Under what uncertain conditions are documentaries shot in Eastern Europe? What topics concern Eastern European directors? What stories and images are they looking for?

Své připravované filmy vám představí:

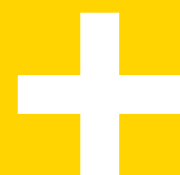
The following directors will present their projects in development:

Linda Jablonská, Vít Janeček, Vít Klusák & Filip Remunda, Jaak Kilmi, Bojana Papp, Bartek Konopka, Boris Mitić, Mila Turajlić, Marko Škop.

Bližší informace o filmech najdete v tištěné brožůře a na internetových stránkách

Detailed information is available in the brochure and on the websites:

www.DOCUinter.net, www.dokument-festival.cz, www.kviff.com

12:00 — Hotel Thermal, Meeting point
docu koktejl na terase
docu cocktail party

Zveme vás k neformálnímu setkání, přípitku a občerstvení s východoevropskými režiséry a producenty dokumentárních filmů. We invite you to an informal meeting with Eastern European directors and producers of documentary films. Refreshments will be provided.

• Visegrad Fund